

מדינת ישראל¹

משרד המשפטים

ייעוץ וחקיקה (משפט ציבורי-מנהלי)

ירושלים : י"ב בכסלו תשפ"ב
16 בנובמבר 2021
תיקנו : 803-05-2021-000001
סימוכין : 803-99-2021-051974

לכבוד
הגב' אורנה ברביבאי
שרת הכלכלה והתעשייה

שלום רב,

הנדון : חוות דעת למניעת ניגוד עניינים בכהונתך כשרת הכלכלה והתעשייה

בהתאם לכלל 7 לכללים למניעת ניגוד עניינים של שרים וסגני שרים (י"פ התשס"ג, 1136), במקרה של חשש לניגוד עניינים, יש לפעול בהתאם לחוות דעת היועץ המשפטי לממשלה. נוכח הפרטים שמסרת לנו, אבקש לחוות את דעתי, על דעת היועץ המשפטי לממשלה, כדלהלן :

רקע עובדתי

1. ביום 18.7.2021 העברת לעיונו שאלון לאיתור חשש לניגוד עניינים ובו צוינו, בין היתר, הפרטים הבאים באשר לקרוביך :

א. בן-זוגך, משה ברביבאי, עובד כבקר פיתוח (כ"פרילנסר") עבור חברת הבקרה של רשות מקרקעי ישראל (להלן : "רמ"י") בשם "לינה מרגלית, הנדסה בע"מ" (להלן : "החברה" או "חברת לינה מרגלית").

ב. חברך, אלוף (במיל') משה קפלינסקי, מכהן כמנכ"ל קבוצת בתי זיקוק לנפט בע"מ (להלן : "קבוצת בז"ן")

ג. חברך, מר משה (שיקו) זאנה, מכהן כמנכ"ל חברת נמל אשדוד בע"מ (להלן : "נמל אשדוד").

ד. חברך, מר שוקי מדנס, מנהל את סוכנות הביטוח "מדנס סוכנות לביטוח".

2. באשר לעיסוקו של בן-זוגך: מברורים שנעשו בסמוך לקבלת השאלון, ובהמשך לשיבה שהתקיימה עמך ביום 20.7.2021, נראה כי ייתכנו ממשקים בין עבודת משרד הכלכלה והתעשייה ובין החברה. למשל, כאשר רמ"י מפתחת אזור תעשייה שגם משרד הכלכלה והתעשייה מעורב בפיתוחו, לרוב, בקרת רמ"י מתעדכנת לגבי עלויות וסטאטוס הפיתוח, ולעתים, נעשים גם תיאומי ביצוע עבודות בין חברת הבקרה מטעם משרד הכלכלה והתעשייה (שנבחרת במכרז שמפרסם המשרד) ובין חברת הבקרה של רמ"י, קרי חברת לינה מרגלית. הדרג המיניסטרילאי אינו מעורב ככלל בממשקים אלה, ואולם יובהר למען הזהירות כי עליך להימנע מלטפל בכל עניין אשר נוגע במישרין לחברה או עשוי להשפיע עליה באופן מהותי, ובפרט בעניינים אשר נוגעים לעיסוקו של בן-זוגך. לצד זאת, נבקש להדגיש כי אין באמור כדי למנוע ממך לעסוק בעניינים אחרים אשר נוגעים לרמ"י. מכל מקום, בכל מקרה של ספק בעניין זה תוכלי להתייעץ עם החתום מטה.

3. באשר לעיסוק של חבריך המוזכרים בשאלון שמילאת: נקודת המוצא היא שעליך להימנע במסגרת תפקידך מלעסוק בכל עניין הנוגע במישרין לאחת החברות שאותן מנהלים חבריך האמורים או בכל עניין אשר עשוי להשפיע על אחת מהן באופן מהותי. נבקש לסקור את סמכויותיך כיום אשר עשויות להיות להן נגיעה ישירה ופרטנית לאחת החברות שבהן חבריך ממלאים תפקידים בכירים:

א. נמל אשדוד: על-פי סעיף 2 לפקודת היבוא והיצוא [נוסח חדש], התשל"ט-1979 שכותרתו "צו פיקוח על השטת טובין" בסמכותך לקבוע בצו הוראות לאיסור או להסדרה של ייבוא טובין בכלל או טובין שפורשו בצו, או שירותים או ידע בכלל או כאלה שפורשו בצו; ובכלל זאת, ייצואם, הובלתם לאורך החוף או הטענתם בכלי שיט המשמש לספנות לצרכי כלי השיט; צו פיקוח כאמור, יכול להיות כללי או מסווג, הכול לפי המבחנים שייראו לך בנסיבות העניין. בהתאם לעקרון האמור לעיל, עליך להימנע מלטפל בכל הנוגע להוראות בעניין יבוא ויצוא ככל שאלה תהיינה ממוקדות לנמל אשדוד באופן שיהיה בהן כדי לקבוע הסדרים מיוחדים לנמל אשדוד ביחס לנמלי ים או תעופה אחרים. ככל שיהיה עליך להפעיל את הסמכות כמפורט לעיל ביחס לנמל אשדוד יהיה צורך להעבירה לשר אחר משרי הממשלה לפי סעיף 31 לחוק יסוד: הממשלה.

ב. בז"ן: על-פי הנמסר, אינך מחזיקה בסמכויות אשר נוגעות במישרין ובאופן פרטני לבז"ן. לצד זאת, למשרד הכלכלה והתעשייה ישנם מעת לעת מספר ממשקים עם קבוצת בז"ן, ויהיה עליך להימנע מלטפל בממשקים אלה.

ג. "מדנס סוכנות לביטוח": על-פי הנמסר אין בידיך סמכויות אשר נוגעות במישרין ובאופן פרטני לחברת מדנס. לצד זאת, למשרד הכלכלה עשויה להיות זיקה לחברת מדנס. הוראת מנכ"ל משרד הכלכלה והתעשייה מספר 4.17 **"תכנית סיוע לקליטת עובדים נוספים בעסקים בישראל"**, קובעת כי המשרד יכול להשתתף בשכר עובדים בענף "פיננסים ושירותי ביטוח" במקרה של העסקת גברים חרדים, נשים ערביות ובעלי מוגבלויות. אמנם להבנתנו, הדרג המיניסטרילאי אינו מעורב כלל ביישומו של חוזר

מנכ"ל זה, אך יובהר כי עלייך להימנע מלעסוק בכל עניין הנוגע לבקשות לסיוע לקליטת עובדים נוספים בעסקים אשר חברת מדנס הגישה.

ד. פרט לאמור לעיל, ביום 19.7.2021 החליטה הממשלה להעביר את זרוע העבודה ממשדד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים (כיום משרד הרווחה והבטיחות החברתי) למשרד הכלכלה והתעשייה. כמו כן, הממשלה החליטה להעביר את הסמכויות הנתונות לשר העבודה הרווחה והשירותים החברתיים לשרת הכלכלה והתעשייה בהתאם לסעיף 31(ב) לחוק-יסוד: הממשלה, לרבות סמכויות לפי חוק שעות עבודה ומנוחה, תשי"א-1951 (להלן: "חוק שעות עבודה").¹ מכוח חוק שעות העבודה בסמכותך לתת היתרים שונים, ובין היתר, להתיר העסקת עובד בשעות נוספות או במנוחה השבועית מכוח סעיפים 11 ו-12 לחוק שעות העבודה. סמכותך לתת היתרים אלה הועברה למנהל מינהל ההסדרה והאכיפה שבזרוע העבודה ולגורמים נוספים באותו מינהל. אף-על-פי-כן, על-פי הנמסר מזרוע העבודה, ייתכן שמעת לעת מתקיימת עמך היוועצות לגבי היתרים בעלי חשיבות ציבורית משמעותית. מובן כי ככל שיועבר לטיפולך היתר שנוגע לאחת החברות לעיל, יהיה עלייך להימנע מלטפל בו. יובהר כי אין באמור כדי למנוע ממך לעסוק בהיתרים כלליים, אשר אינם נוגעים באופן פרטני לאחת החברות לעיל. מובן שבכל מקרה של ספק בעניין זה, תוכלי להתייעץ עם הח"מ.

4. מעבר לאמור, ייתכן שעניינים הנוגעים לחברה בה מועסק בן-זוגך או לחברות הקשורות עם חבריך האמורים יגיעו לטיפולך מתוקף היותך חברת ממשלה או מתוקף חברותך בוועדות ממשלה שונות. מובן כי גם במסגרת תפקידך הממשלתי יהיה עלייך להימנע מלעסוק בכל עניין הנוגע במישרין עם החברות הנזכרות כמפורט לעיל.

בברכה,

ד"ר גיל לימון, עו"ד
המשנה ליועץ המשפטי לממשלה
(משפט ציבורי-מנהלי)

העתק:

ד"ר אביחי מנדלבליט, היועץ המשפטי לממשלה
מר מתניהו אנגלמן, מבקר המדינה ונציב תלונות הציבור
עו"ד אילת זלדין, היועצת המשפטית למשרד הכלכלה והתעשייה

¹ החלטה 133 של הממשלה ה-36 "חלוקת משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים ואיחוד זרוע העבודה עם משרד הכלכלה והתעשייה ושינוי שם המשרד; העברת סמכויות הנתונות לפי חוק משר לשר; תיקון התוספת לפי סעיף 23 לחוק שירות המדינה (מינויים); העברת שטח פעולה ותיקון החלטות ממשלה" (19.7.2021).